

HEVOSTALLIOHJE 2023

LUVAT JA ILMOITUKSET

Rakennuslupa ja toimenpidelupa

Hevostallin ja siihen liittyvien rakennelmien rakentaminen edellyttää rakennuslupaa. Rakennuslupaa tarvitaan myös, kun rakennukseen tehdään olennaisia muutoksia tai rakennuksen alkuperäistä käyttötarkoitusta olennaisesti muutetaan. Tällainen muutos on esimerkiksi autotallin tai navetan muuttaminen hevostalliksi. Pienempiin muutoksiin ja jätevesien käsittelyjärjestelmän uusimiseen voi riittää toimenpidelupa.

Talleja koskevat hevosten pidon eläinsuojeluvaatimukset löytyvät maa- ja metsätalousministeriön Internet-sivuilta. Kaikkien eläinsuojien on tullut täyttää vaatimukset viimeistään 1.1.2014. Hevonen on laumaeläin, joten hevosta ei tulisi pitää yksin.

Eläinsuojelulain mukainen ilmoitus Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle

Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta hevosten pidosta on tehtävä kirjallinen ilmoitus aluehallintoviraston läänineläinlääkärille, jos täysikasvuisia eläimiä on vähintään kuusi. Ilmoituslomake löytyy aluehallintoviraston Internet-sivuilta. Ilmoitukseen velvoittavaa toimintaa ovat mm. hevosten kasvattaminen, vuokraaminen, ottaminen säilytettäväksi, hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi, opetuksen antaminen hevosten käytössä ja käsittelyssä tai muu hevosten pito. Myös toiminnan muutoksista tai lopettamisesta on ilmoitettava.

Ympäristölupa

Hevostalli tarvitsee ympäristönsuojelulain 115a pykälän mukaisen ilmoitusluvan, jos se on tarkoitettu vähintään 60 hevoselle tai ponille. Pohjavesialueilla ilmoitusmenettelyä ei sovelleta, vaan tallin perustaminen edellyttää ympäristöluvan hakemista. Pohjavesialueilla myös pienemmät tallit saattavat tarvita ilmoitusluvan, mikäli toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Ympäristölupa tarvitaan myös, mikäli toiminnasta saattaa aiheutua kohtuutonta haittaa naapureille.

TALLIN SIJOITUSPAIKKA

Enintään viiden hevosen tai ponin harrastustallin rakennuspaikan tulisi olla vähintään hehtaarin kokoinen, mielellään 2-3 ha, ellei kaavassa tai rakennusjärjestyksessä ole toisin määrätty.

Uutta hevostallia ei tulisi perustaa I- tai II-luokan pohjavesialueelle. Tallin sijoittamismahdollisuus tutkitaan ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä. Huomioitavaa on, että nitraattiasetuksen mukaan uusia lantavarastoja ei saa sijoittaa pohjavesialueille ilman maaperätutkimuksia.

Suojaetäisyydet

Suositusetäisyys naapurikiinteistön rajaan / pihapiiriin (uudet, 1-5 hevosen harrastustallit):

- talli, lantala, ulkotarha ja ratsastuskenttä 50 m
- laidun 10 m

Suuremman hevostallin etäisyyden naapurin asuinrakennuksesta tulisi olla 100-200 m. Uusissa ratsastus- ja ravitallihankkeissa etäisyydet arvioidaan tapauskohtaisesti rakennusluvan yhteydessä tai kaavoituksessa. Etäisyydet voivat olla pienempiä naapurin suostumuksella sekä silloin kun naapurikiinteistön rakennusoikeus on siirretty kaavalla muualle.

Nitraattiasetuksen mukaan lannan varastointitilan ja ulkotarhan ruokinta- ja juottopaikan etäisyyden vesistöön tulee olla vähintään 50 m ja valtaojaan sekä noroon 25 m. Suositusetäisyys ojaan on vähintään 5 m. Samoja suojaetäisyyksiä suositellaan myös ratsastuskentille

LANTALAT JA LANNAN VARASTOINTI

Nitraattiasetuksen mukaan lannan varastointitilaa ei saa sijoittaa:

- pohjavesialueelle (ellei maaperäselvityksen perusteella osoiteta, että sijoittaminen ei aiheuta pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa)
- tulvanalaiselle alueelle
- alle 50 m etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä
- alle 25 m etäisyydelle valtaojasta tai norosta

Lanta on varastoitava vesitiiviissä (betoni K30-2, asfalttibetoni, valuasfaltti) lantalassa, joka on mitoitettu 12 kuukauden aikana kertyvälle lantamäärälle. Minimimitoitus on 17 m³ hevosta, 12 m³ ponia ja 8 m³ pienponia kohden. Lantalan hyötytilavuus lasketaan kertomalla pohjapinta-ala seinämäkorkeudella lisättynä enintään yhdellä metrillä. Uudet lantalat on rakennettava katettuina tai sadeveden pääsy lantalaan estettävä tiiviillä peitteellä.

- ennen 1.4.2015 rakennettuihin ja käyttöön otettuihin lantaloihin sovelletaan vähimmäistilavuusvaatimuksia 12 m³/hevonen ja 8 m³/poni

Pihattojen vesitiivis kuivikepohja voidaan ottaa huomioon lannan varastotilana. Lantavaraston mitoituksessa on huomioitava kuivikepohjasta poistettava sekä ulkotarhoista ja ratsastuskentiltä kerättävä lanta, jos sitä ei voida levittää suoraan peltoon.

Jos tilalla kertyy kuivalantaa enintään 25 m³ vuodessa tai sitä varastoidaan kerrallaan enintään 25 m³, lanta voidaan varastoida tiiviillä siirtolavalla tai muulla vastaavalla alustalla, joka on katoksessa tai katetaan peitteellä.

Lantalan rakenteiden tulee estää lannan ja mahdollisten valumavesien pääsy ympäristöön sekä pinta- ja pohjavesiin. Lantavaraston edessä on oltava koneiden painon kestävä kovapohjainen (esim. sepeli, sora) alusta, joka pidetään puhtaana lannasta.

Uudet kuivalannan varastointitilat tulee kattaa tai lanta peittää siten, että sadevesien pääsy varastointitilaan estetään. Katetun lantalan betonireunojen korkeuden on oltava vähintään 1,5 m ja ajoluiskan 0,2 m. Katetun lantalan ulkovaipan tulee olla harva tai aukollinen, jotta lantala tuulettuu riittävästi ja mahdollinen lantapalo voidaan estää.

Lannan luovutus

Lantalan vähimmäistilavuusvaatimuksesta voidaan poiketa, mikäli lantaa luovutetaan säännöllisesti. Kaikesta lannan luovuttamisesta tulisi tehdä kirjallinen sopimus. Luovutusta odottava lanta voidaan varastoida joko asianmukaisessa lantalassa tai tiiviillä sadesuojatulla vaihtolavalla.

Lantaa saa luovuttaa:

- toiselle tilalle asianmukaiseen lantalaan varastoitavaksi tai välittömästi hyötykäyttöön
- hyödyntäjälle, jolla on ympäristölupa lannan vastaanottoon

Lantaa saa luovuttaa myös suoraan tilalta irtotavarana ns. suoramyyntinä, silloin kun lanta ei sisällä tartuntataudin leviämiskärsiä eikä tilalla ole todettu hukkakauraa. Suoramyynti ei vähennä lantalan tilavuusvaatimusta.

Lannan aumavarastointi

Lannan varastointi aumassa voidaan sallia vain työteknisistä tai hygieenisistä syistä, eikä sillä voida korvata lantala tai määräajoin tyhjennettävää vaihtolavaa. Aumassa varastoitavan lannan kuiva-ainepitoisuuden on

oltava vähintään 30 %. Työtekkinen syy on esimerkiksi poikkeuksellinen kelirikko ja hygieeninen syy lannan sisältämä taudinaiheuttaja, kuten salmonella, yersinia tai listeria. Tautitapauksissa aumavarastoinnin edellytykset arvioi eläinlääkäri. Lannan varastoinnista tai kompostin jälkikypsytyksestä aumassa tulee ilmoittaa 14 vrk ennen varastoinnin aloittamista Tohmajärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka varmistaa aumauksen edellytysten täyttymisen.

Lannan levitys peltoon

Levittämistä odottava lanta saa olla pellolla korkeintaan neljä viikkoa levitysaikana.

Lannan levitys suositellaan tehtäväksi keväisin. Nitraattiasetus kieltää lannan levityksen 1.11.-31.3. välisenä aikana.

Jos maa on sula ja kuiva, lantaa voidaan levittää poikkeuksellisten sääolosuhteiden vuoksi 30.11. saakka (ilmoitus ympäristötoimelle 31.10. mennessä). Lanta on muokattava maahan vuorokauden sisällä levityksestä. Tuotantoeläinten lannan poltto tuli mahdolliseksi 15.11.2018 alkaen; polttoaineteholtaan alle 1 MW:n kattilalle edellytetään eläinlääkärin hyväksyntä, suuremmilla kattiloilla vaaditaan ympäristönsuojeluviranomaisen rekisteröinti tai ympäristölupa.

HEVOSTEN ULKOILUALUEET

Hevonen tarvitsee päivittäin liikuntaa ja ulkoilua, joten jo tallialueen suunnittelussa ulkoilualueiden määrä ja tilantarve on suunniteltava hevosten lukumäärän mukaan.

Ulkotarhat

Suosittelavana ulkotarhan vähimmäiskokona voidaan pitää 20–25 m x 50–75 m eli pinta-alana noin 1 000-2 000 m².

Tarhan kuivatus tulee järjestää joko salaojilla tai avo-ojilla. Tarhojen pintakerros on uusittava tarvittaessa. Tarhat tulee puhdistaa lannasta säännöllisesti, mielellään viikoittain.

Tarhat on rakennettava ja niitä on ylläpidettävä siten, että niistä ei aiheudu ravinnepestöjä pinta- ja pohjavesiin. Tarhojen valumavesien puhdistamiseksi tarhat voidaan perustaa kalteviksi, jolloin vedet voidaan tarvittaessa johtaa esim. keräilyojilla laskeutusaltaan kautta maastoon.

Harrastetalleilla vanhojen sähkö- tai puhelinpylväiden käyttö ulkotarhojen tolppina ei ole sallittua.

Laitumet

Laiduntamisesta ei saa aiheutua pohja- tai pintavesien pilaantumisaavaa. I- ja II -luokan pohjavesialueilla laiduntamista tulee välttää. Rantalaitumilla tulisi olla aita estämässä hevosten pääsy veteen. Hevosella on oltava sääsuoja laitumella tai hevonen on voitava siirtää suojaan.

JÄTEVESIEN KÄSITTELY

Tallitoiminnassa muodostuva jätevesi on ensisijaisesti ohjattava vesihuoltolaitoksen viemäriin. Mikäli tämä ei ole mahdollista, jätevesijärjestelmä hyväksytään rakennus-/toimenpideluvassa. 100 m tai sitä lähempänä vesistöä ja pohjavesialueella sijaitsevat, ennen vuotta 2004 rakennetut jätevesijärjestelmät on saatettava nykymääräysten mukaisiksi 31.10.2019 mennessä.

Sako- ja umpikaivoliettteitä ei saa levittää pelloille, ellei lietettä hygienisoida ennen peltoon levittämistä lannoitevalmisteita koskevan lainsäädännön mukaisesti. Peltoon levittämistä tulee etukäteen tehdä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle.

JÄTEHUOLTO

Jätteiden lajittelu ja keräys

Talleilla on oltava aina vähintään polttokelpoisen jätteen keräysastia, joka voi olla yhteinen asuinkiinteistön kanssa. Jätteitä ei saa polttaa eikä haudata maahan.

Kotitaloudet voivat viedä hyötyjätteet (esim. paperi, pahvi, metalli ja muovi) ekopisteisiin. Vaarallisia jätteitä (mm. loisteputket, akut, jäteöljyt, sähkö- ja elektroniikkaromu) voi toimittaa kunnan osoittamiin vastaanottoaikoihin.

Yritysten hyöty- ja vaaralliset jätteet voi toimittaa lajiteltuna luvan saaneelle vastaanottajalle. Lääkejätteet toimitetaan apteekkiin. Kyllästetylle puujätteelle on omat vastaanottoaikat.

Kuolleet hevoset

Kuolleet hevoset voi toimittaa:

- Honkajoki Oy:lle, p. 010 834 6400 (vaihe).
- eläinten hautausmaalle haudattavaksi. Lemmikkieläinten hautausmaan hoitaja, p. 050 529 39 05.
- hevonen voidaan maanomistajan luvalla haudata maahan. Ruhoa ei saa haudata pohjavesialueelle eikä alle 250 m etäisyydelle kaivosta tai vesistöstä. Hauta on peitettävä vähintään 1-2 m maakerroksella. Ruhoa ei saa haudata muovissa tai muussa maatumattomassa materiaalissa.

Hevostalleja koskevia säännöksiä

- Hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003, Ympäristöministeriön moniste 121.
- Ympäristönsuojelulaki (527/2014): ympäristönsuojelun yleiset periaatteet, ympäristöluvut.
- Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) eli ns. nitraattiasetus: lannan varastointi ja levitys
- Jätelaki (646/2011)
- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017): sovelletaan tallivesien käsittelyyn
- Kuntien jätehuoltomääräykset
- Kuntien ympäristönsuojelumääräykset
- Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999): hevostallien, lantaloiden ja jätevesijärjestelmien rakennus- ja toimenpideluvat
- Kuntien rakennusjärjestykset
- Valtioneuvoston asetus (588/2010) hevosten suojelusta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavien hevostalouksrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista (588/2015)
- Maa- ja metsätalousministeriön ohje Kotieläinrakennusten ympäristöhuolto, MMM-RMO C4: ohjeita lantalan rakentamiseen
- Eläinsuojelulaki (247/1996) ja -asetus (396/1996)